

N:o 104.

Ank. till Riksd. kansli den 10 maj 1898, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtande åt aktiebolaget Gellivare Malmfält af kronan tillhörig mark i Norrbottens län m. m.

(I. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af protokoll öfver finansärenden för den 24 nästlidne mars har Kongl. Maj:t i en samma dag aflåten, till statsutskottet remitterad proposition (n:o 83) föreslagit Riksdagen medgifva

dels att af den kronan vid afvittringen i Gellivare socken tillfallna öfverloppsmark måtte till aktiebolaget Gellivare Malmfält på arrende under en tid af femtio år upplåtas det område, som innefattades inom de i bolagets ansökning den 6 mars 1895 omförmälda gränser, med den inskränkning i samma område, som i bolagets skrift af den 29 maj 1897 angifvits, dock med undantag af dels de inom området befintliga utmål, så länge dessa funnes vara i vederbörlig ordning försvarade, dels de till Gellivare skolbord hörande, inom området belägna ängar, dels sådana delar af området, hvilka till äfventyrs redan blifvit af kronan i vederbörlig ordning upplåtna till andra, dels ock den del af området, som i jernvägsstyrelsens utlåtande den 17 sistlidne mars uppgifvits vara för jernvägens behof erforderlig och som å den vid sagda utlåtande fogade ritning innefattades inom de med bokstäfverna d, e, f, g, h, i, s, d betecknade linier, samt under följande vilkor:

Bih. till Riksd. Prot. 1898. 4 Saml. 1 Afd. 56 Häft. (N:o 104). 1

att bolaget skulle för ifrågavarande mark årligen senast den 14 mars erlägga arrende till belopp, som Kongl. Maj:t på gemensamt förslag af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet bestämde för en tid af tio år i sänder;

att, derest Gellivare kommun för uppförande af allmänna hus hade behof att använda någon del af det under bolagets arrende inbegripna område, bolaget skulle till kommunen upplåta för ändamålet erforderlig mark mot afgäld till bolaget, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskilling, som å tomten belöpte efter förhållandet mellan dennas areal samt hela det till bolaget upplåtna områdets yttnehåll; och skulle det ankomma på Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest öfverenskommelse om plats för sådan upplåtelse icke kunde träffas, derom bestämma;

att bolaget, derest kommunen för annat ändamål än uppförande af allmänna hus hade behof af någon del af området, skulle vara skyldigt att, derest Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvade dylik upplåtelse böra till kommunen ske, medgifva upplåtelsen under enahanda vilkor, som nyss angifvits;

att, derest för idkande af annan rörelse eller yrke än grufbrytning upplåtelse inom området af tomtplats för bebyggande önskades af annan än bolaget, bolaget skulle, i den mån dylik upplåtelse icke funnes vara hinderlig vare sig för bolagets rörelse eller för ett ordnad bebyggande af området och upplåtelsen icke heller från helsovårdssynpunkt eller med afseende eljest å allmän ordning kunde anses innefatta fara eller olägenhet, medgifva sådan upplåtelse, mot afgäld till bolaget enligt förut angifven grund äfvensom under de närmare vilkor i öfrigt, hvarom bolaget kunde öfverenskomma med den, till hvilken upplåtelsen skedde; och skulle dessa vilkor särskildt innefatta så vidt möjligt betryggande bestämmelser, att ej å lägenhet, hvarom nu vore fråga, personer blefve inrymda, som genom olofflig utskänkning af rusdrycker eller annorledes störde allmän ordning och sedlighet, samt, i händelse af bristande öfverenskommelse, bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, på hvilken myndighet det jemväl måtte ankomma att, derest tvist uppstode, antingen huruvida sådan upplåtelse, som nu vore nämnd, måtte medgifvas eller hvarest lägenhet skulle upplåtas, derom bestämma;

att hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrenderätt inträdde, funnes vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af andra än bolaget, framgent måtte af egarne innehafvas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare, i händelse

af tvist, skulle bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, mot det att egarne till bolaget erlade årlig afgäld, bestämd enligt förut angifna grund, dock med skyldighet för innehafvare af dylik lägenhet att afträda densamma, derest sådant kunde finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af helsovårds-hänsyn eller för åstadkommande af ordnad byggnadsverksamhet; och skulle egare af sådan lägenhet jemväl vara skyldig att afträda densamma i det fall, att å lägenheten inhystes personer, hvilka föra ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstode för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall, äfvensom då lägenhet, som skulle afträdas, blifvit bebyggd efter den 4 augusti 1895, lägenhetens egare skulle vara skyldig afträda densamma utan lösen, hvaremot i öfriga fall lösen för byggnadernas värde skulle af bolaget erläggas samt vid brist af åsämjande bestämmas af gode män; och skulle det tillkomma Kongl. Maj:ts befallningshafvande att i händelse af tvist afgöra fråga om skyldighet att afträda lägenhet i fall, som i denna och nästföregående punkt omförmäldes;

att hvad i § 3 mom. 1 af gällande grufvestadga funnes föreskrifvet icke måtte ega tillämpning å hus, tomtplats eller trädgård, som befunnes å det till bolaget upplåtna område, derest icke Kongl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall funne sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke måtte ske närmare någon viss på området befintlig byggnad, tomtplats eller trädgård, än hvad omförmälda § i grufvestadgan angåfve;

att, om bolaget nedlade grufvörelsen eller bedrefve densamma i väsentligen minskad omfattning, det skulle ankomma på Kongl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd antingen helt och hållet eller till någon del af området, hvarjemte, för den händelse grufdrift af annan än bolaget komme att idkas inom området och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visade sig behöfligt, Kongl. Maj:t måtte ega bestämma, att bolaget skulle afstå hvad som för ändamålet kunde anses erforderligt och skäligt; och skulle i fall, som i denna punkt afsåges, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift ega rum;

att bolaget skulle vara skyldigt att utan särskild ersättning af området afstå hvad som enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande kunde finnas erforderligt för anläggning af allmän väg eller till utrymme för jernväg eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar;

att, om af anledning, som förut icke blifvit nämnd, det nu eller

framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af området, som för bolaget icke vore oundgängligen behöflig, från bolagets arrende-rätt undantoges, bolaget skulle vara skyldigt underkasta sig Kongl. Maj:ts bestämmande härutinnan;

att bolaget skulle öfvervaka, att åverkan icke skedde å den växande skogen inom området, samt i sin mån söka att till laga ansvar befordra dem, som till dylik åverkan gjorde sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågavarande arrende icke skulle ega annan rätt till skogen å området, än att bolaget måtte dels, efter anvisning af vederbörande skogstjensteman och derest från skogsvårdens synpunkt hinder icke mötte, erhålla nödigt byggnadstimmer till pris, som af domänstyrelsen bestämdes, dels ock afrödja skog, som funnes å tomtplats, mot ersättning, som domänstyrelsen likaledes bestämde;

att bolaget skulle öfvervaka och i första hand ansvara för, att helsovårdsstadgans föreskrifter samt andra till den allmänna sundhetens befrämjande gifna bestämmelser iakttoges inom det område, som till bolaget upplättes;

att bolaget skulle aflöna den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å Malmberget och närmaste derintill belägna område af Kongl. Maj:ts befallningslafvande förordnades;

att den enligt gällande grufvestadga jordegare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af nu ifrågavarande arrende måtte tillkomma bolaget; samt

att bolagets arrenderätt icke finge af bolaget å annan öfverlätas, med mindre Kongl. Maj:t sådant medgäfve;

dels att det i bolagets skrift den 29 maj 1897 omförmälda, å den vid skriften fogade karta med litt. x betecknade, af ingenjören H. Wennerström den 15 januari innevarande år å karta planlagda område om 145,192 hektar måtte — med undantag af den del af området, som jernvägsstyrelsen enligt dess utlåtande den 17 sistlidne mars af anförda skäl ansett böra för kronans räkning bibehållas och som å den vid samma utlåtande fogade ritning innefattades inom de med bokstäfverna v, s, k, o, l, r, q, v betecknade linier — från kronans mark afskiljas samt i hufvudsaklig enlighet med omförmälda, af Wennerström uppgjorda regleringsplan, fördeladt i tomter, för bebyggande åt enskilde med eganderätt upplätas under iakttagande,

att förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna skulle samtidigt för alla tomterna uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utsedd person, hvarvid sär-

skildt värde borde åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjefva jorden;

att tomt derefter måtte af Kongl Maj:ts befallningshafvande, till pris motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, upplåtas till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmälde sig till erhållande af sådan tomt och dervid erlade värdet för å tomten befintlig skog jemte minst en femtedel af köpeskillingen för jorden;

att den, åt hvilken tomt upplåtes, skulle vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å områdets ordnande och bebyggande kunde varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid upplåtelsen meddelade, inom ett år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare två år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försummades, att tomtinnehafvaren skulle vara sin rätt till tomten och den därför erlagda andel af köpeskillingen förlustig;

att tomtinnehafvare skulle vid enahanda äfventyr, så snart han inom den förelagda tiden af tre år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande ålegat, vara skyldig erlägga återstoden af köpeskillingen, vid enahanda påföljd för uraktlåtenhet, som för försummad byggnadsskyldighet vore stadgad; samt

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomt måtte af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för tomtinnehafvaren utfärdas;

dels ock att köpeskillingarna för tomterna å sistberörda område måtte, efter afdrag af kostnaden för den af ingenjören Wennerström den 15 januari innevarande år uppgjorda regleringsplan jemte beskrifning öfver området, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Af ofvan omförmälda statsrådsprotokoll inhemtas, hurusom i en till Kongl. Maj:t den 6 mars 1895 ingifven skrift aktiebolaget Gellivare Malmfält, med förmälan, att jernmalmbrytningen inom de bolaget tillhöriga utmål å Gellivare Malmberg inom Gellivare socken af Norrbottens län dåmera kommit i full gång, samt att för gruvidriften derstädes samlats en talrik, i bolagets tjenst anställd arbetarepersonal, anhållit, att, enär ur synpunkten af så väl malmbrytningens som arbetarepersonalens och den allmänna ordningens intresse det vore af vigt, att förhållandena å Malmberget blefve ordnade på ett mera tillfredsställande sätt än för närvarande, men därför erfordrades större jordområden, än bolagets utmål erbjöde, det måtte tillåtas bolaget dels att af kronans mark å Malmberget få

under en tid af femtio år mot den årliga afgäld, Kongl. Maj:t kunde finna godt bestämma, arrendera ett område af 1,370 hektar, hvilket område jemte utmälen, de senare upptagande tillhopa 483,04 hektar, äfvensom Gellivare skolbord tilldelade ströängar om tillsammans 19,16 hektar på en vid ansökningen fogad, af kommissionslandtmätaren O. Wennberg den 14 februari 1895 verkställd kopia af kartan öfver utmälen å Malmberget vore betecknad med röda linier, dels ock att under vissa vilkor och förbehåll disponera öfver ifrågavarande område af 1,370 hektar samt derå uppföra sådana byggnader och inrättningar, som för bolagets ändamål och arbetarepersonalens nytta eller trefnad behöfdes.

Sedan Kongl. Maj:t genom remiss den 6 mars 1895 anbefalt kammarkollegium att, efter domänstyrelsens hörande, inkomma med utlåtande, hade kollegium infortrat bemälda styrelsens yttrande; och hade styrelsen den 20 januari 1896 afgifvit utlåtande, dervid styrelsen öfverlemnadt inhemtade yttranden från vederbörande jägmästare och öfverjägmästare äfvensom Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet, hvilken sistnämnda myndighet vid sitt yttrande fogat, såsom egande samhörighet med nu ifrågavarande ärende, dels en af Gellivare skolråd hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande gjord framställning om upplåtelse åt Gellivare församling för skolhusbyggnad af en tomtplats, belägen å det i bolagets ansökning afsedda område, tillika med af bergmästaren i norra distriktet öfver skolrådets framställning afgifvet yttrande, dels en af förste provinsialläkaren i länet till Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifven rapport angående de i samband med byggnadsverksamheten å Malmberget stående sanitära förhållanden, dels en af ingenjören H. Wennerström enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes förordnande år 1895 upprättad regleringsplan i och för framtida bebyggande af en del af det under bolagets ansökning innefattade område med den till denna plan hörande beskrifning, dels ett från afvittningsstyresmannen H. W. Boström i ärendet infortrat utlåtande, dels ett af bolaget till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifvet yttrande i ämnet, dels ock slutligen en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 22 juli 1895 utfärdad och, enligt bifogadt bevis, första gången den 4 derpåföljde augusti i Gellivare församlings kyrka uppläst allmän kungörelse, hvori, bland annat, med anledning deraf, att en mängd personer utan behörigt tillstånd slagit sig ned samt åt sig uppfört boningshus och andra byggnader å Malmberget på kronomark, hvars upplåtande åt bolaget vore ifrågasatt, meddelats varning mot ett fortsatt dylikt bebyggande, under erinran, att de sålunda uppförda husens

egare och i främsta rummet egarne af de hus, hvilka hindrade platsens ifrågasatta reglering för en ordnad byggnadsverksamhet, äfventyrade att varda från området afhyste, så fort detsamma för annat ändamål behöfde tagas i anspråk.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade, jemte meddelande, att den af ingenjören Wennerström planlagda areal, hvilken vore belägen söder om den vid MalMBERGET befintliga jernvägslinie och sträckte sig in emot gränsen för hemmanen Kaptensgårdens, Robsahms och Puoitaks områden, blifvit inlagd äfven å den vid bolagets ansökning fogade karta, vidare anført, att, enär bolagets ansökning visade sig omfatta äfven det af Wennerström planlagda område och i öfrigt afsåge ett så stort område, att det för Kongl. Maj:ts befallningshafvande syntes tvifvelaktigt, huruvida bolaget verkligen kunde anses vara i behof af en så betydande markupplåtelse, Kongl. Maj:ts befallningshafvande lemnat bolaget tillfälle att i sådant hänseende förebringa närmare utredning, hvilken utredning föreläge i förutnämnda af bolaget till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ingifna yttrande. Kongl. Maj:ts befallningshafvande medgafve villigt, att en affär af sådan omfattning som bolagets hade behof af ett utrymme, sträckande sig ganska betydligt utöfver de områden, som innehölles i de bolaget tillhöriga utmål. Äfven från allmän synpunkt vore det af vigt, att bolaget erhöle en ganska omfattande arrenderätt å trakten i fråga, ty i och med den dispositionsrätt, bolaget undfinge, kunde vinnas en god garanti för, att behöflig ordning i så väl sanitärt som annat afseende blefve vidmagthållen å platsen. Efter hvad erfarenheten visat och sakens egen natur gafve vid handen, kunde en sådan ordning å MalMBERGET icke med lika lätthet låta sig genomföra, så länge tillsynen deröfver väsentligen skulle tillkomma ensamt offentliga myndigheter, der dessa icke hade att vid sina strätvanden i förevarande afseende påräkna någon medverkan eller ens god vilja hos platsens bebyggare. Hvad beträffade det i bolagets ansökning afsedda område, vore detta visserligen alltför stort, för att bolaget skulle behöfva eller kunna för sin rörelse tillgodogöra sig hvarje del deraf, men å andra sidan funne Kongl. Maj:ts befallningshafvande ytterlig svårighet möta att föreslå någon viss areal, som borde från bolagets arrenderätt undantagas, alldenstund dels bolagets behof syntes sträcka sig i mer eller mindre mån till alla hufvudsakliga delar af området, om än samma delar icke behöfde annorledes än partielt af bolaget tagas i anspråk, dels den omfattning och den riktning, hvori bolagets verksamhet kunde komma att å platsen utvecklas, icke nu kunde beräknas, dels ock hänsynen till ordningens upprätt-

hållande å stället påkallade en viss utsträckning af upplåtelsen. Kongl. Maj:ts befallningshafvande funne sig för den skull icke böra vidhålla den mening, Kongl. Maj:ts befallningshafvande förut hyst, nemligen att från arrendet borde särskildt undantagas den söder om jernvägs-spåret belägna mark. Men om Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke nu föresloge någon lokal begränsning af den ifrågasatta upplåtelsen, ansåge sig Kongl. Maj:ts befallningshafvande i stället böra tillstyrka vissa andra, på annat sätt bestämda inskränkningar, hvilka afsåge, att det högst betydliga området icke finge blifva afstängdt och tillslutet för sådana, som utom bolaget kunde hafva skäligt och, från allmän synpunkt sedt, beaktansvärdt intresse af att vinna fast fot å Malmberget och hvilka alltför väl kunde der inrymmas utan skada eller men för bolaget. De bestämmelser, Kongl. Maj:ts befallningshafvande från sådan synpunkt komme att föreslå, syntes Kongl. Maj:ts befallningshafvande stå i öfverensstämmelse med bolagets egen afsigt, som icke kunde antagas hafva varit att från området utestänga andra, som kunde vilja der nedsätta sig, utan otvifvelaktigt i hufvudsak gått ut på att ernå en sådan ställning å platsen i fråga, som, jemte det den gäfve bolaget trygghet att få tillgodogöra sig alla sådana delar af området, som för bolaget vore verkligen behöfliga, innebure garanti för, att å området komme att utbilda sig en bättre och för alla gynsamare allmän ordning än den, som under nuvarande obestämda förhållanden visat sig vilja uppkomma. I sådan syftning ville Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslå stadganden om upplåtelse af lägenheter för dem, som önskade nedsätta sig inom området, om nu befintliga lägenheters bibehållande, om skyldighet för bolaget att underkasta sig minskning i arrendeupplåtelsen vid möjlig framtida minskning af dess rörelse eller med hänsyn till annan å platsen uppkommande grufvbrytnings intresse eller af annan särskild anledning, hvilken af Kongl. Maj:t kunde pröfvas vara af natur att böra föranleda till inskränkning i bolagets rätt, samt om skyldighet för bolaget att underkasta sig eventuel byggnadsplan m. m. De bestämmelser i öfrigt, Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge sig böra föreslå, öfverensstämd med bolagets egen ansökning eller vore, i den mån så ej vore förhållandet, af det innehåll, att någon särskild och närmare motivering för dem icke syntes vara af nöden.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade för den skull tillstyrkt, att bolaget måtte erhålla å sig upplåtet på arrende under en tid af 50 år det område, som innefattades inom de i bolagets ansökning angifna gränser, dock med undantag af dels de inom samma område

befintliga utmål, så länge dessa vore i vederbörlig ordning försvarade, dels de till Gellivare skolbord hörande, inom området belägna ängar, dels sådana delar af området, till hvilka till äfventyrs någon upplåtelse till annan eller andra kunde hafva från kronans sida i laga ordning tidigare egt rum samt under vilkor i öfrigt:

att för ifrågavarande nyttjanderätt skulle årligen senast den 14 mars erläggas arrendeskilling, hvars belopp Kongl. Maj:t täcktes bestämma efter förslag, som länsstyrelsen, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet hade att gemensamt afgifva;

att, derest Gellivare kommun för uppförande af allmänna hus hade behof att använda någon del af det under bolagets arrende inbegripna område, bolaget skulle, på sätt bolaget jemväl förklarar sig villigt, till kommunen upplåta för ändamålet erforderligt utrymme mot afgäld till bolaget, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskilling, hvilken å tomten belöpte efter förhållandet mellan dennas areal samt hela det till bolaget upplåtna områdets yttnehåll; och skulle det ankomma på Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest öfverenskommelse om plats för sådan upplåtelse icke kunde träffas, derutinnan bestämma;

att bolaget jemväl, derest kommunen för annat ändamål än uppförande af allmänna hus hade behof af någon del af området, skulle vara skyldigt att, derest Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvade dylik upplåtelse böra till kommunen ske, verkställa sådan under de vilkor, som här förut blifvit föreslagna;

att, derest för idkande af annan rörelse eller yrke än grufbrytning upplåtelse inom området af tomtplatser för bebyggande önskades af andra än bolaget, bolaget skulle medgifva dylik upplåtelse, i den mån densamma icke vore hinderlig vare sig för bolagets rörelse eller för ett ordnad bebyggande af området, ej heller från helsovårdssynpunkt eller med afseende eljest å allmän ordning kunde innefatta fara eller olägenhet, mot afgäld till bolaget enligt förut angifven grund äfvensom under de närmare vilkor i öfrigt, hvarom bolaget kunde öfverenskomma med den, till hvilken upplåtelse skedde, och hvilka vilkor särskildt borde innefatta så vidt möjligt betryggande bestämmelser, att ej å lägenheterna i fråga personer blefve inrymda, som genom oloflig utskänkning af rusdrycker eller annorledes störde allmän ordning och sedlighet, samt, i händelse af bristande öfverenskommelse, bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, på hvilken myndighet

det jemväl borde ankomma att, derest i särskilda fall tvist uppstode, antingen huruvida sådan upplåtelse, som nu vore nämnd, finge medgifvas eller hvarest lägenheten skulle upplåtas, derom bestämma;

att sådana hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrenderätt inträdde, funnes vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse uppförda på området af andra än bolaget, framgent finge af sina egare innehafvas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare, i händelse af tvist, bestämdes af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, mot det egarne till bolaget erlade årlig afgäld, bestämd enligt förut angifven grund, men skulle innehafvare af dylik lägenhet vara skyldig att afträda densamma, derest sådant kunde visa sig erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af helsovårdshänsyn eller för åstadkommande af en ordnad byggnadsverksamhet, likasom ock skyldighet att afträda sådan lägenhet åläge dess egare i det fall, att å densamma inhystes personer, hvilka förde ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstode för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall lägenhetens egare skulle vara skyldig afträda densamma utan lösen, och skulle ej heller lösen af bolaget erläggas i det fall, att den lägenhet, som skulle afträdas, blifvit bebyggd efter den 4 augusti 1895, men skulle i öfriga fall lösen för byggnadernas värde erläggas samt vid brist af åsämjande bestämmas af gode män; och tillkomme det Kongl. Maj:ts befallningshafvande att afgöra frågan om skyldighet att afträda lägenhet i fall, som uti detta moment omförmäldes, i händelse tvist derutinnan uppstode;

att hvad i 3 § 1 mom. grufvestadgan funnes föreskrifvet icke finge ega tillämpning å hus eller tomtplats, som befunnes å det till bolaget upplåtna område, derest icke Kongl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall funne sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke finge ske närmare någon viss på området befintlig byggnad eller tomtplats, än hvad omförmälda § i grufvestadgan angäfve;

att, om bolaget skulle nedlägga grufvörelsen eller bedrifva densamma i väsentligt minskadt omfång, det skulle ankomma på Kongl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd antingen helt och hållet eller till någon del af området, likasom ock Kongl. Maj:t, för den händelse grufdrift af andra än bolaget komme att idkas inom området och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visade sig behöfligt, finge bestämma, att bolaget skulle afstå hvad som för ändamålet kunde anses erforderligt och skäligt; och skulle i fall, som i detta moment afsåges, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift ega rum;

att bolaget skulle vara skyldigt att utan särskild ersättning afstå hvad som kunde blifva erforderligt till utrymme för jernväg eller allmän väg;

att, om af andra anledningar, än i det föregående blifvit sagdt, skulle visa sig angeläget, att någon del af området, hvilken icke för bolaget vore oundgängligen behöflig, från bolagets arrenderätt undantoges, bolaget skulle vara skyldigt underkasta sig Kongl. Maj:ts bestämmande härutinnan, likasom ock enahanda skyldighet åläge bolaget i det fall, att Kongl. Maj:t framdeles skulle finna någon del af området icke böra bebyggas utan efter förut fastställd plan;

att bolaget skulle öfvervaka, att åverkan icke skedde å den växande skogen inom området, samt i sin mån söka att till laga näpst befordra dem, som dertill gjorde sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågavarande arrende icke egde annan rätt till skogen å området, än att bolaget finge dels, efter anvisning af vederbörande skogstjensteman och derest från skogsvårdens synpunkt sådant kunde ske, erhålla nödigt byggnadstimmer till pris, som af skogstjenstemannen bestämdes, dels ock undanröjda skog, som befunnes å tomtplats, mot ersättning efter af bemälde tjänsteman uppskattadt värde;

att bolaget skulle öfvervaka och vara i första hand ansvarigt för, att helsovårdsstadgans föreskrifter samt andra till den allmänna sundhetens befrämjande gifna bestämmelser iakttoges inom det område, som till bolaget upplättes;

att bolaget skulle aflöna den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å MalMBERGET och närmaste område derintill af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnades;

att jordegareandel enligt de i grufvestadgan derom gifna bestämmelser icke på grund af nu ifrågavarande arrenderätt tillkomme bolaget; samt

att bolagets arrenderätt icke finge af bolaget å annan öfverlätas, med mindre Kongl. Maj:t sådant medgäffe.

Domänstyrelsen hade i sitt utlåtande förklarat sig från skogsväsendets sida icke hafva något att erinra mot, att det i bolagets ansökning afsedda område, hvilket utgjorde en del af den vid afvittringen i Gellivare socken kronan tillfallna öfverloppsmark och, med undantag af vissa delar, vore beväxt med skog, upplättes för det ifrågasatta ändamålet. Beträffande upplätelsevilkoren hade styrelsen i hufvudsak instämt med Kongl. Maj:ts befallningshafvande, dock hade styrelsen ansett sig böra erinra, dels att arrendeskillingen för nyttjanderätten till området syntes i anseende till den långa upplätelsetiden icke böra

fastställas för denna tid i dess helhet, utan bestämmas för tio år i sänder, dels ock att priset eller ersättningen för skog, som användes till byggnadstimmer eller undanröjdes å tomtplats, borde underställas styrelsens pröfning och icke, såsom af Kongl. Maj:t:s befallningshafvande föreslagits, bestämmas af vederbörande skogstjensteman.

Under det ärendet varit beroende på handläggning af kammarkollegium, hade emellertid C. L. Hammarström, O. G. Nilsson med flere arbetare å Malmberget i en till Kongl. Maj:t stäld, den 7 mars 1896 ingifven skrift dels förmält, att den till antalet högst betydliga befolkning, malmbrytningen vid Gellivare numera sammanfört, egde anspråk på att sättas i tillfälle att bilda ett ordnad samhälle, hvartill i främsta rummet erfordrades, att lämpligt område af det allmänna upplåtes, hvarest möjlighet bereddens enskilde att med tryggad besittnings- eller eganderätt förvärfva byggnadsplatser, men att i den mark, bolaget nu sökte få åt sig upplåten, inginge det af ingenjören Wennerström år 1895 för bebyggande af enskilde indelade och reglerade område vid Malmberget, hvilket område med hänsyn till läge och andra omständigheter vore det enda, som lämpade sig för oförmälda ändamål, dels ock på dessa och i öfrigt anförda skäl hemstält, att Kongl. Maj:t vid pröfning af bolagets ansökning måtte, derest denna blefve i hufvudsak bifallen, från bolagets arrenderätt undantaga den enligt Wennerströms förslag till regleringsplan för bebyggande afsedda del af Malmberget, samt att Kongl. Maj:t, vare sig berörda område vid den sökta upplåtelsens beviljande undantoges eller i följd af afslag å bolagets ansökning icke åt detsamma upplåtes, måtte för områdets bebyggande fastställa nämnda förslag samt förordna, ej mindre att den enligt detta förslag till byggnadstomter afsedda areal finge af dem, som der ville bygga och bo, förvärfvas under tryggad besittningsrätt eller helst med eganderätt på de vilkor, som kunde af Kongl. Maj:t bestämmas, än äfven att de för rikets städer gällande byggnads-, brand-, ordnings- och helsovårdsstadgar skulle der tillämpas.

Sedan nyssberörda ansökning äfvensom en den 22 april 1896 till Kongl. Maj:t inkommen skrift, deri bolaget hemstält, att Kongl. Maj:t, utan afseende å den af Hammarström och hans medsökande gjorda framställningen, måtte bifalla bolagets ansökning, blifvit genom särskilda remisser öfverlemnade till kammarkollegium för att tagas i öfvervägande vid afgifvande af det infordrade utlåtandet, hade kammarkollegium den 19 maj 1896 afgifvit utlåtande och dervid, enär enligt kollegii mening goda skäl förebragts för den ifrågasatta upplåtelsen samt de olägenheter, som eljest dermed kunde vara förenade, syntes

blifva nöjaktigt undanröjda, derest vid upplåtelsen fästes de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna inskränkande vilkor med deri af domänstyrelsen tillstyrkta ändringar, hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes, utan afseende å hvad i förenämnda af åtskilliga arbetare å Malmberget till Kongl. Maj:t ingifna skrift blifvit yrkadt, bifalla den af bolaget gjorda ansökning på de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna vilkor med deri af domänstyrelsen tillstyrkta ändringar.

Öfver den af Hammarström och Nilsson med flere gjorda ansökningen äfvensom bolagets den 22 april 1896 ingifna skrift hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 11 derpå följde november afgifvit infor dradt utlåtande, deri Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med förmälan, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande förestälde sig, att hvad i handlingarna uppgäfves derom, att den af Hammarström och Nilsson med flere omförmälda trakt vore den enda plats vid Malmberget, som lämpade sig för bebyggande i mera vidsträckt omfattning, skulle komma att jäfvas vid en närmare undersökning, afstyrkt det af Hammarström och Nilsson med flere angifna områdets upplåtande för det i deras framställning afsedda ändamål, men tillika med hänsyn till det oafvisliga behovet af att tillfälle bereddes befolkningen vid Malmberget till bosättning å egen mark, hemställt om uppdrag att efter verkställd undersökning till Kongl. Maj:t afgifva förslag å annat för ändamålet lämpligt område å kronomark.

Derefter hade jernvägsstyrelsen på befallning afgifvit yttrande den 15 december 1896; och hade styrelsen, enär ett å yttrandet bilagd karta såsom för jernvägen erforderligt, med särskild färg betecknad område antingen redan tagits i anspråk för jernvägens behof eller i allt fall för de i Kongl. Maj:ts bref till styrelsen den 30 mars 1895 och den 20 november 1896 omförmälda spåranläggningar erfordrades, hemställt, att från upplåtelsen till bolaget måtte undantagas omförmälda med särskild färg betecknade område, så vidt detsamma med bolagets ansökning afsåges; hvarjemte styrelsen tillstyrkt, att vid upplåtelsen af mark åt bolaget måtte fogas det af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna vilkor om skyldighet för bolaget att utan särskild ersättning afstå hvad af det upplåtna området kunde blifva erforderligt till utrymme för jernväg, hvilket vilkor styrelsen dock, för undvikande af tvetydighet, ansett böra erhålla i så mätto förändrad lydelse, att berörda skyldighet skulle afse hvad till utrymme för jernvägen eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar kunde enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande anses nödigt. Vidkommande den af Ham-

marström och Nilsson med flere gjorda ansökningen hade styrelsen af anförda skäl förklarar sig icke kunna förorda bifall till densamma.

Enligt beslut den 5 februari 1897 hade Kongl. Maj:t uppdragit åt Kongl. Maj:ts befallningshafvande att inkomma med utredning, huruvida inom Kongl. Maj:t och kronan tillhörigt område å eller i närheten af Malmberget funnes annat område än det i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning omförmälda, som egnade sig att för det i berörda ansökning afsedda ändamål upplåtas, äfvensom att afgifva förslag å sättet och villkoren för en dylik upplåtelse.

På grund häraf hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande den 6 juli 1897 afgifvit utlåtande, hvarmed öfverlemnats en af bolaget till Kongl. Maj:ts befallningshafvande stäld skrift af den 29 nästföretgångne maj, deri bolaget återkallat sin förutberörda ansökning, såvidt densamma afsåge de å en skriften bilagd karta med orangefärgade gränslinier utmärkta, med litt. x och y betecknade områden, innehållande en areal, det förra af 145,192 hektar och det senare af 1,70 hektar, det med litt. x betecknade innefattande, jemte annan mark, det af Hammarström och Nilsson med flere omförmälda område, å kartan utmärkt med gröna gränslinier, dock med undantag af två egolotter, å kartan betecknade med n:is 14 och 15 samt i areal innehållande, den förra 28,2280 hektar och den senare 20,0500 hektar, hvilka sistnämnda båda områden bolaget förmält vara för bolaget behöfliga, det ena till upplag för ett i närheten beläget skrädhus och det andra till plats för en sjukhusanläggning, som bolaget vore betänkt på att anordna.

För egen del hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande anført, att söder, öster och sydost om det i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning afsedda område en ganska vidsträckt trakt, belägen inom den odisponerade kronomarken på Malmbergets södra sluttning ej långt från jernvägsstationen, funnes, hvilken med afseende på så väl markens lutningsförhållanden som grundens beskaffenhet och tillgång på vatten väl lämpade sig att för bebyggande upplåtas; att på grund af den begränsning, bolaget numera gifvit åt sin ursprungligen gjorda ansökning om markupplåtelse, hinder af hänsyn till bergverksdriftens behof af utrymme ej heller mötte att för bebyggande upplåta jemväl en betydande del af det område, som i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning afsåges; att den mark, som sålunda kunde för nämnda ändamål upplåtas, å sist omförmälda karta utmärkt med orangefärgade gränslinier och betecknad med litt. x, omfattade en ansenlig vidd, öfver 145 hektar, under det att ytinnehållet af den mark, som i Hammarströms och Nilssons med fleres ansökning afsåges, endast utgjorde icke

fullt 110 hektar; samt att, beträffande det å kartan med litt. y betecknade område, detta syntes icke lämpligen böra upplåtas till byggnadstomter, enär detsamma vore beläget i en kil mellan jernvägsspåren och framdeles till äfventyrs kunde blifva erforderligt för utvidgning af stationsområdet; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att från bolagets ifrågasatta arrenderätt måtte undantagas omförmälda, å den senast ingifna kartan med litt. x och y betecknade områden, samt att af dessa båda områden det med litt. x betecknade måtte blifva till byggnadstomter upplåtet, med afseende å sättet för hvilken upplåtelse Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifvit förslag.

Vid ärendets föredragning den 23 juli 1897 hade Kongl. Maj:t funnit godt dels uppdraga åt Kongl. Maj:ts befallningshafvande att låta upprätta plan för ordnandet och bebyggandet af omförmälda, å den senast ingifna kartan med litt. x betecknade område, hvilken plan borde omfatta så väl byggnadstomter som gator, torg och andra allmänna platser samt underställas Kongl. Maj:ts pröfning, äfvensom bemyndigade Kongl. Maj:ts befallningshafvande att af under händer varande medel förskjuta för ändamålet erforderliga medel samt sedermera anmäla förskottet till ersättande, dels ock förklara, att med afseende på den för omförmälda område sålunda ifrågasatta användning samma område tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda förordnadtt komme att anses såsom tomtplats; och hade Kongl. Maj:t tillika förklarat sig vilja framdeles meddela beslut i anledning af öfriga delar af de gjorda framställningarna.

Aktiebolaget Gellivare Malmfält hade derefter den 30 augusti 1897 till Kongl. Maj:t ingifvit ytterligare en skrift, deri bolaget förmält, bland annat, att, medan antalet af de i bolagets tjenst å Malmberget sysselsatte arbetare vid den tid, då bolaget inkommit med sin första framställning i ämnet, beräknats till omkring 700 samt, om desse arbetares familjer medräknades, hela antalet af de utaf bolaget afhängiga personer, som vistades å Malmberget, utgjort omkring 2,000, antalet af de för närvarande i bolagets tjenst vid Malmberget anställda personer uppginge till icke mindre än omkring 2,000 samt att hela antalet af de utaf bolaget beroende personer, som uppehölle sig å Malmberget, icke kunde beräknas understiga 5,000.

Genom remiss hade Kongl. Maj:t anbefalt jemväl kommerskollegium att i ärendet afgifva underdånigt utlåtande; och hade kommerskollegium i utlåtande af den 25 januari innevarande år anført, bland annat, följande:

På sätt förberörda af kommissionslandtmätaren Wennberg den 14

februari 1895 verkställda kopia af kartan öfver utmälen å Gellivare Malmberg utvisade, vore de bolaget tillhöriga utmål, uppgående till ett antal af 133, som fölle inom det område, hvilket skulle blifva föremål för bolagets ifrågasatta arrenderätt, delvis belägna på ganska betydliga afstånd från hvarandra och åtskilda af mark, öfver hvilken bolaget för närvarande icke disponerade. För ett ändamålsenligt ordnande af bolagets grufdrift vore det emellertid otvifvelaktigt af vigt för bolaget att blifva innehafvare af sistnämnda mark. Med den omfattning, hvori grufdriften egde rum å Malmberget — myckenheten af derstädes under år 1896 brutet berg och malm utgjorde 1,263,877 ton — måste nemligen ett anseeligt utrymme erfordras för verkstäder, arbetarebostäder, upplagsplatser, transportvägar och kraftledningar med flera anläggningar, hvartill komme, att, då utmälen hufvudsakligen låge å Malmbergets högre belägna delar, det kunde ifrågakomma, att man från någon eller några lägre belägna punkter kunde behöfva ingå med stollarbeten för malmens uttagande på lägre nivå.

Enligt hvad i ärendet blifvit upplyst, borde vidare, på grund af de klimatiska och lokala förhållandena vid Malmberget, en del anläggningar, såsom bostäder, sjukhus m. m., lämpligen förläggas å bergets nedre, mot söder vända, mindre sluttande delar, som vore skyddade mot nordanvinden och der tillgång på vatten funnes.

I betraktande här af och med hänsyn jemväl till hvad för öfrigt i ärendet förekommit och särskildt till hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande anfört derom, att det ur synpunkten af att ordning, så väl i sanitärt som annat afseende, blefve vidmagthållen å platsen, vore af vigt, att bolaget erhöles en ganska omfattande arrenderätt å trakten i fråga, ansåge kollegium, att det af bolaget i förevarande hänseende senast föreslagna område borde på arrende till bolaget upplåtas.

Beträffande de för en dylik arrendeupplåtelse föreslagna vilkor hade nu Kongl. Maj:ts befallningshafvande, på sätt förut nämnts, föreslagit, att hvad i 3 § 1 mom. af grufvestadgan funnes föreskrifvet icke finge ega tillämpning å hus eller tomtplats, som befunnes å det till bolaget upplåtna område, derest icke Kongl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall funne sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke finge ske närmare någon viss på området befintlig byggnad eller tomtplats, än hvad omförmälda § i grufvestadgan angåfve. På grund af innehållet i åberopade författningsrummet borde emellertid förevarande vilkor utsträckas att afse, förutom hus och tomtplats, jemväl trädgård. Vidkommande det likaledes af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna vilkoret, att jordegareandel enligt de i grufve-

stadgan derom gifna bestämmelser icke på grund af nu ifrågavarande arrenderätt skulle tillkomma bolaget, så och då förutom jordegareandel, hvarom i 3 kap. grufvestadgan bestämmelser meddelades, ej heller den enligt 8 § i nämnda stadga jordegaren tillkommande rätt i fråga om icke inmutningsbara mineral inom inmutadt område eller utmål, hvilken rätt å kronojord utöfvades af jordens innehafvare, borde genom ifrågavarande arrendeafstal öfverlätas på bolaget, syntes vilkoret böra erhålla det förändrade innehåll, att den enligt gällande grufvestadga jordegare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande icke på grund af nu ifrågavarande arrende tillkomme bolaget.

Kommerskollegium hade alltså tillstyrkt, att Kongl. Maj:t måtte bifalla bolagets förevarande den 6 mars 1895 gjorda ansökning med den begränsning, bolaget gifvit densamma i sin skrift af den 29 maj 1897, och på de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna vilkor med deri af domänstyrelsen, kammarkollegium, jernvägsstyrelsen och kommerskollegium tillstyrkta ändringar och tillägg.

I skrifvelse den 24 januari innevarande år hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande meddelat, att, sedan Kongl. Maj:ts befallningshafvande uppdragit åt ingenjören Wennerström att upprätta plan för ordnande och bebyggande af det i bolagets skrift den 29 maj 1897 omförmälda, å den skriften bifogade karta med litt. x betecknade område, Wennerström efter fullgjordt uppdrag inkommit med upprättad regleringsplan jemte beskrifning; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande, med öfverlemnande af samma plan och beskrifning, underställt planen Kongl. Maj:ts pröfning, hvarjemte Kongl. Maj:ts befallningshafvande anhållit, det täcktes Kongl. Maj:t dels bereda länets ränteri ersättning för ett af ränteriet till bestridande af kostnad för handlangning vid den af Wennerström verkställda förrättningen med mera förskjutet belopp af 977 kronor, dels ock bemyndiga Kongl. Maj:ts befallningshafvande att till Wennerström utbetala af honom för förrättningens verkställande enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes skrifvelse bilagd räkning fordrade 2,031 kronor 50 öre.

Slutligen hade jernvägsstyrelsen, efter särskilda remisser, den 17 sistlidne mars afgifvit förnyadt utlåtande i ärendet samt dervid jemväl yttrat sig öfver sistberörda af Wennerström uppgjorda regleringsplan. Med tillkännagifvande, att styrelsen låtit upprätta en ritning till åskådliggörande af de olika områden, om hvilka här vore fråga, såvidt dessa områden berörde jernvägens intressen, hade styrelsen, med öfverlemnande af samma ritning, vidare anfört, att å denna ritning med brun färg betecknats det område, som i styrelsens utlåtande

den 15 december 1896 angifvits såsom för jernvägen erforderligt. Härvid borde emellertid anmärkas, att, då styrelsen i skrifvelse den 29 november 1897 anhållit, att för jernvägen erforderligt område å kronomark måtte till jernvägens disposition formligen upplåtas, sagda område så till vida erhållit delvis annan begränsning än den i utlåtandet den 15 december 1896 angifna, att lastplatsen Hermelin utmärktes på sätt å nu upprättade ritning med linien h, i, k, l angåfves; att med den skuggade linien a, b, c, d, e, f, g, h, a utmärktes de områden, bolaget vid inskränkande af sin ansökning förklarat sig icke kunna undvara; att bokstafven y betecknade det på enahanda sätt af bolaget angifna område, som bolaget förklarat sig kunna afstå; samt att linien v, q, p utmärkte gränsen för den af Wennerström upprättade byggnadsplan, hvilken alltså med figurerna v, q, p, r, k, s, v inskote på det område, styrelsen, enligt skrivelserna den 15 december 1896 och den 29 november 1897 ansett vara för jernvägens behof erforderligt.

Med afseende å de förändrade anspråk i fråga om gränserna för lastplatsen Hermelin, styrelsen nu ansett sig böra framställa, och då den del af det med brun färg betecknade område, som inom den skuggade linien vore belägen vester om linien i, h, icke syntes vara för jernvägens behof oafvisligen erforderlig, funne styrelsen sig böra eftergifva sina anspråk på att området h, t, u, h för jernvägen undantoges från upplåtelse till enskilde, hvaremot styrelsen nödgades hemställa, att en del af det af bolaget begärda område och den del af byggnadsplanen, som skulle falla inom linien h, i, k, l, för jernvägens behof bibehölles; hvarförutom styrelsen med hänsyn till den mindre lämpliga form och det i förhållande till jernvägens område mindre lämpliga läge, byggnadsplanen skulle efter nyss föreslagna begränsning erhålla, ansåge sig böra hemställa, att jemväl området norr om liniens i, k förlängning åt öster, eller figuren k, l, o, k måtte från upplåtelse till enskilde undantagas, helst möjlighet förefunnes, att området framdeles kunde erfordras för utvidgning af lastplatsen och nya spåranläggningar.

På de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande anförda skäl ansåge jemväl jernvägsstyrelsen området y icke böra till bebyggande upplåtas.

Af hvad styrelsen redan förut i ärendet andragit framginge, att styrelsen icke hade något att erinra mot, att till bolaget på förut angifna vilkor upplåtes det af bolaget i öfrigt begärda område; och som efter upprättande af nyssnämnda byggnadsplan och under förutsättning, att densamma blefve, med iakttagande af de utaf styrelsen nu antydda ändringar, fastställd samt att byggnads- och brandstadgan för rikets

städer komme att i tillämpliga delar blifva inom det ifrågasatta samhället gällande, den af styrelsen förut yttrade betänklighet mot upplåtande af mark till Hammarström och Nilsson med flere syntes kunna falla, ansåge sig styrelsen icke böra mot bifall till desses ansökning och fastställande af den uppgjorda byggnadsplanen erinra annat, än hvad styrelsen nu anført, dervid styrelsen dock antagit, att i beskrifningen till byggnadsplanen vid angifvande af gränserna till densamma af misskrifning insmugit sig, att planen i norr begränsades af bland annat långlinien IV, hvilket uppenbarligen borde vara långlinien V.

För egen del hade föredragande departementschefen anført följande:

Så väl aktiebolaget Gellivare Malmfält som Hammarström och hans medsökande hafva hvar för sig framhållit såsom af behofvet påkalladt, att mark måtte af kronan upplåtas för beredande af lämpliga bostadsplatser åt den talrika befolkning, som vore samlad på och invid Malmberget. Detta behof, som med hänsyn till hvad handlingarne i ärendet innehölle framstode såsom oafvisligt, syntes departementschefen till en del kunna afhjelpas på det sätt, att det af ingenjören Wennerström senast planlagda området med undantag af den del deraf, som jernvägsstyrelsen ansett böra för kronans räkning bibehållas, från kronans mark afskildes och fördeladt i tomter i hufvudsaktlig öfverensstämmelse med den af Wennerström uppgjorda regleringsplan upplåtes under eganderätt åt enskilde för bebyggande mot viss köpeskillng. Då emellertid af den högst betydande personal, enligt bolagets senaste uppgift utgörande icke mindre än 5,000 personer, som för sin utkomst vore väsentligen beroende af bolaget, ett ganska stort antal personer af ekonomiska eller andra skal icke vore i tillfälle att begagna sig af en dylik upplåtelse, kvarstode alltså nödvändigheten att äfven för dessa personer söka åstadkomma behöfliga bostadsplatser, hvartill det område, hvaröfver bolaget för närvarande förfogade, ansetts vara otillräckligt och icke i alla afseenden lämpligt. I den af bolaget gjorda ansökningen om upplåtande af kronan tillhörig mark inginge äfven såsom ett väsentligt moment att åt denna befolkning söka bereda lämpligt belägna bostadsplatser, och ur denna synpunkt ansåge departementschefen bolagets ansökning hafva goda skäl för sig, men äfven i öfrigt eller med hänsyn till bolagets egen verksamhet förtjenade ansökningen allt afseende. Det kunde nemligen icke bestridas, att för en affärsrörelse, som bedrefves i sådan omfattning som bolagets och som visat sig vara mäktig af en sådan utveckling, som kännetecknat bolagets hittills-

varande verksamhet, erfordrades ett högst betydligt område. Att fullt exakt angifva storleken af det område, som i nu antydda afseenden kunde vara behöfligt för bolaget, tilltrorde sig departementschefen visserligen icke, men med afseende å hvad de i ärendet hörda myndigheterna anfört, funnes ej heller anledning ifrågasätta några andra inskränkningsar i det af bolaget senast begärda området, än som föreslagits af dessa myndigheter sjelfva. Klart vore emellertid, att vid upplåtande af mark åt bolaget sådana vilkor och bestämmelser borde meddelas, att det allmännas intresse gent emot bolagets behörigen tillgodosåges. Hvad myndigheterna i detta afseende föreslagit syntes också vara i allt väsentligt tillfredsställande.

På grund af hvad sålunda anförts hade departementschefen föreslagit, att ifrågavarande proposition måtte till Riksdagen aflåtas.

I sammanhang med denna kongl. proposition har utskottet till behandling förehått en af herr *A. Hedén* i Andra Kammaren väckt, till utskottet remitterad motion (n:o 237), deri yrkats, att ifrågavarande proposition måtte af Riksdagen afslås. Beträffande de skäl, som för detta yrkande anförts, tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Kongl. Maj:ts förevarande framställning har i några afseenden gifvit anledning till erinringar från utskottets sida. I främsta rummet har det förefallit utskottet betänkligt, att inom det i tomter fördelade, för försäljning till byggnadsplatser afsedda jordområdet, enligt hvad å ingenjören *H. Wennerströms* ofvan åberopade den 22 januari 1898 dagtecknade karta finnes utmärkt, inmutningsrätt förvärfvats till icke mindre än 16 olika områden, af hvilka de flesta äro belägna å den, för så vidt af kartan framgår, för bebyggande mest fördelaktiga plats inom ifrågavarande jordareal; och har det ådragit sig utskottets uppmärksamhet, att icke före beslut om detta områdes planläggning blifvit utrönt, huruvida derinom förefunnits inmutningar, i hvilket fall planläggningen möjligen blifvit så jemkad och anordnad, att dylika inmutningar icke blifvit af densamma berörda, hvilket man bort hafva så mycket mera skäl att emotse, som, enligt hvad i ofvan anförda statsrådsprotokoll meddelas, Kongl. Maj:t den 23 juli 1897 vid beprövande af hithörande frågor förklarar, att med afseende å den för detta område ifrågasatta användning detsamma skulle, tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda förordnad, komma att anses såsom tomplats, d. v. s. vara undantaget från rätt till inmutning.

Förenämnda förhållande anser utskottet emellertid icke böra för-

anleda till förkastande af hela den ifrågavarande regleringsplanen, enär dels äfven med frånräknande af de inmutade områdena planen i öfrigt omfattar så stor areal, att den måste anses kunna för en lång följd af år tillgodose behovet af tomtplatser, dels ock möjlighet förefinnes, att dessa grufanläggningar varda sönade eller inmutningsrätten annorledes kan komma att upphöra. De delar af ifrågavarande mark, som blifvit inmutade, synas visserligen böra från försäljningen undantagas, på det att kronans jordegareandel må kunna göras gällande och i öfrigt bebyggare icke må förledas att uppföra bostäder å plats, der de ej kunna tillförsäkras att få orubbade qvarsitta. Tomtindelningen torde dock böra utsträckas äfven öfver dessa delar till förebyggande af de förvecklingar, som skulle kunna uppstå derigenom, att inom ifrågavarande områdes gränser framdeles skulle finnas platser, som vore undantagna från de rörande området i öfrigt gällande bestämmelser och ordningsföreskrifter.

I sammanhang härmed har utskottet velat meddela, att, enligt hvad till utskottets kännedom kommit, aktiebolaget Gellivare Malmfält, som innehar en del af förenämnda inmutningar, lärer vara villigt att afstå några af desamma, hvarigenom ofvan antydda olägenheter skulle komma att i viss mån minskas.

Bland de för det i propositionen omförmälda jordområdets upplåtelse på arrende till aktiebolaget Gellivare Malmfält föreslagna vilkor och bestämmelser, förekommer föreskrift om att, derest hus och byggnader vid den tid, då bolagets arrenderätt inträder, finnas vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af annan än bolaget, egare af sådan lägenhet skall, i det fall att å lägenheten inhysas personer, hvilka föra ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstår för allmän ordning och säkerhet, vara skyldig att afträda densamma utan lösen. Denna föreskrift, som förefaller utskottet väl sträng, synes böra ändras derhän, att lägenhetens egare vid afträdandet må ega rätt att bortföra af honom uppförda byggnader.

Äfven sådan lägenhet å nämnda område, som blifvit bebyggd efter den 4 augusti 1895, skall enligt Kongl. Maj:ts förslag afträdas utan lösen. Nämnda dag blef visserligen, enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, i Gellivare församlings kyrka uppläst en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utfärdad kungörelse, hvari meddelats varning mot att utan behörigt tillstånd uppföra boningshus och andra byggnader å MalMBERGET på kronomark, hvars upplåtande åt bolaget vore ifrågasatt, och deri erinrats, att de sålunda uppförda husens egare och i främsta rummet egarne af de hus, hvilka hindrade platsens ifrågasatta

reglering för en ordnad byggnadsverksamhet, äfventyrade att varda från området afhyste, så fort detsamma för annat ändamål behöfde tagas i anspråk. Men denna kungörelse torde hafva varit utfärdad under förutsättning, att anordningar omedelbart blefve vidtagna för beredande af tillfälle till lämpliga byggnadsplatsers erhållande. Då emellertid lång tid sedan dess förflutit och vid anställande af ökad antal arbetare å denna ort omständigheterna oemotståndligt framkallat behofvet af nya bostäder, synes nämnda kungörelse icke nu böra föranleda sådana lägenhetsegares afhysande under så stränga villkor, som Kongl. Maj:ts förslag innefattar; utan synas de, liksom öfriga lägenhetsinnehafvare med undantag af de här förut omförmälda, böra ega rätt att vid lägenhets afträdande erhålla lösen för derå uppförda byggnaders värde.

Bland förenämnda villkor förekommer vidare, att bolaget skall aflöna den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å Malmberget och närmaste derintill belägna område af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnas. Då sålunda denna polisstyrka helt och hållet är beroende af länsstyrelsen, synes ej böra befaras, att densamma skall komma att stå i något underordnad förhållande till bolaget; men på det att hvarje sken deraf må undanröjas, har utskottet ansett, att i stället för bestämmelsen om, att polisstyrkan skall aflönas af bolaget, bör föreskrifvas, att erforderliga medel för dess aflönande skola af bolaget tillbandahållas Kongl. Maj:ts befallningshafvande, så att polismännens aflönning icke kommer att utbetalas å bolagets kontor utan genom länsstyrelsen.

Beträffande Kongl. Maj:ts förslag i fråga om hvad som skall iakttagas vid upplåtande af tomter å förenämnda planlagda område till enskilde för bebyggande, har utskottet, i enlighet med hvad utskottet här ofvan anført, rörande de å denna märk befintliga inmutningar, ansett, att särskild föreskrift bör meddelas om att tomt å inmutadt område eller utmål ej må försäljas, förr än inmutningen upphört att gälla.

I afseende å försäljningen af dessa tomter skall enligt Kongl. Maj:ts förslag föreskrifvas, att den, åt hvilken tomt upplåtes, skall vara skyldig att inom ett år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt inom ytterligare två år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad. Om än denna bestämmelse må kunna anses vara betingad af den raska utveckling, som försiggår inom ifrågavarande trakter, har utskottet dock icke ansett, att i detta fall undantag bör göras i afseende å de tidsbestämmelser rörande byggnads uppförande, som

förut plägat föreskrivas vid kronomarks upplåtelse till bebyggande af enskilde, och har därför fuunit tiden, inom hvilken byggnad å dessa tomter skall vara påbörjad och fullbordad, böra bestämmas till resp. 2 och 3 år. I följd häraf bör också tiden, inom hvilken återstående köpeskilling för tomt bör erläggas, bestämmas till fem år i stället för af Kongl. Maj:t föreslagna tre år.

Då utskottet, på grund af hvad nu blifvit anfördt, ansett sig böra förordade Kongl. Maj:ts föreliggande förslag med de ändringar, hvilka ofvan framställda erinringar synas böra föranleda, har utskottet velat framhålla, att det torde vara af den största vigt, att ifrågavarande angelägenhet varder med det snaraste ordnad. Enligt hvad af handlingarna i ärendet framgår och utskottet i öfrigt inhemtat, måste nemligen förhållandena vid Gellivare, särskildt ur sedlig synpunkt, anses vara af beskaffenhet, att ett uppskof med införande af ordning och skick å denna ort, der en arbetarebefolkning af omkring 5,000 personer är sammanförd, skulle medföra beklagansvärda olägenheter. Det verk-sammaste medlet för denna befolknings tillgodoseende i socialt och moraliskt afseende torde utan tvifvel vara, att densamma sättes i till-fälle att bereda sig egna hem. Och i sådant hänseende innebär Kongl. Maj:ts förevarande förslag alla de utvägar, som för ett dylikt måls vinnande i främsta rummet synas böra ifrågakomma; ty genom ofvan-nämnda områdes upplåtande på arrende till aktiebolaget Gellivare Malmfält lemnas möjlighet för bolaget dels att uppföra bostadslägenheter för arbetarefamiljer och dels att till enskilde upplåta dispositions-rätt till platser för bebyggande; och å det för afyttring afsedda, plan-lagda området erbjuder sig för de personer, hvilka kunna finna utväg att bygga egna bostäder, tillfälle att på så fördelaktiga vilkor som möjligt förvärfva sig eganderätt till tomtplats. Utskottet finner också dessa särskilda delar af Kongl. Maj:ts förslag stå till hvarandra i så nära samband, att bifall till den ena måste förutsätta godkännande af den andra.

Hvad beträffar de i herr Hedins ofvannämnda motion gjorda ut-talanden får utskottet, i hvad desamma ej må anses hafva af hvad utskottet redan anfördt blifvit besvarade, fästa uppmärksamheten på att befolkningen å ifrågavarande ort, vid hufvudsakligt bifall till Kongl. Maj:ts förslag, skulle i enlighet med den å dess vägnar uttalade önskan komma att beredas tillfälle att förvärfva egna bostäder, att vilkoren för upp-låtelse af tomtplats till enskilde för bebyggande å det område, bolaget skulle arrendera, skulle i hvarje fall kunna underkastas pröfning af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, samt att, ehuruval bolagets arrende

skulle omfatta en tid af femtio år, arrendet i sjelfva verket skulle blifva endast tioårigt, eftersom arrendebeloppet skall hvar tionde år af Kongl. Maj:t bestämmas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att, med afslag å herr Hedins ofvannämnda motion, Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition må på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver,

dels att af den kronan vid afvittringen i Gellivare socken tillfallna öfverloppsmark må till aktiebolaget Gellivare Malmfält på arrende under en tid af femtio år upplåtas det område, som innefattas inom de i bolagets ansökning den 6 mars 1895 omförmälda gränser, med den inskränkning i samma område, som i bolagets skrift af den 29 maj 1897 angifvits, dock med undantag af dels de inom området befintliga utmål, så länge dessa finnas vara i vederbörlig ordning försvarade, dels de till Gellivare skolbord hörande, inom området belägna ängar, dels sådana delar af området, hvilka tilläfvats redan blifvit af kronan i vederbörlig ordning upplåtna till andra, dels ock den del af området, som i jernvägsstyrelsens utlåtande den 17 mars innevarande år uppgifvits vara för jernvägens behof erforderlig och som å den vid sagda utlåtande fogade ritning innefattas inom de med bokstäfverna d, e, f, g, h, i, s, d betecknade linier, samt under följande vilkor:

att bolaget skall för ifrågavarande mark årligen senast den 14 mars erlägga arrende till belopp, som Kongl. Maj:t på gemensamt förslag af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, öfverjägmästaren i Norrbottens distrikt och bergmästaren i norra bergmästaredistriktet bestämmer för en tid af tio år i sänder;

att, derest Gellivare kommun för uppförande af allmänna hus har behof att använda någon del af det under bolagets arrende inbegripna område, bolaget skall till kommunen upplåta för ändamålet erforderlig mark mot afgäld till bolaget, motsvarande den del af den bolaget åliggande arrendeskillning, som å tomtens belöper efter förhållandet mellan dennas areal

samt hela det till bolaget upplåtna områdets yttinnehåll; skolande det ankomma på Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest öfverenskommelse om plats för sådan upplåtelse icke kan träffas, derom bestämma;

att bolaget, derest kommunen för annat ändamål än uppförande af allmänna hus har behof af någon del af området, skall vara skyldigt att, derest Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvar dylik upplåtelse böra till kommunen ske, medgifva upplåtelsen under enahanda vilkor, som nyss angifvits;

att, derest för idkande af annan rörelse eller yrke än grufbrytning upplåtelse inom området af tomtplats för bebyggande önskas af annan än bolaget, bolaget skall, i den mån dylik upplåtelse icke finnes vara hinderlig vare sig för bolagets rörelse eller för ett ordnad bebyggande af området och upplåtelsen icke heller från helsovårdssynpunkt eller med afseende eljest å allmän ordning kan anses innefatta fara eller olägenhet, medgifva sådan upplåtelse, mot afgäld till bolaget enligt förut angifven grund äfvensom under de närmare vilkor i öfrigt, hvarom bolaget kan öfverenskomma med den, till hvilken upplåtelsen sker; skolande dessa vilkor särskildt innefatta så vidt möjligt betryggande bestämmelser, att ej å lägenhet, hvarom nu är fråga, personer varda inrymda, som genom olofflig utskänkning af rusdrycker eller annorledes störa allmän ordning och sedlighet, samt, i händelse af bristande öfverenskommelse, bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, på hvilken myndighet det jemväl må ankomma att, derest tvist uppstår, antingen huruvida sådan upplåtelse, som nu är nämnd, må medgifvas eller hvarest lägenhet skall upplåtas, derom bestämma;

att hus och byggnader, som vid den tid, då bolagets arrenderätt inträder, finnas vara utan särskild från kronans sida gjord upplåtelse på området uppförda af andra än bolaget, framgent må af egarne innehafvas tillika med nödigt tomtutrymme, hvilket senare, i händelse af tvist, skall bestämmas af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, mot det att egarne till

bolaget erlægga årlig afgäld, bestämd enligt förut angifna grund, dock med skyldighet för innehafvare af dylik lägenhet att afträda densamma, derest sådant kan finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af helsovårds-hänsyn eller för åstadkommande af ordnad byggnads-verksamhet; skolande egare af sådan lägenhet jemväl vara skyldig att afträda densamma i det fall, att å lägenheten inhysas personer, hvilka föra ett sådant lefnadssätt, att fara deraf uppstår för allmän ordning och sedlighet;

att i sistberörda fall lägenhetens egare skall vara skyldig afträda densamma utan lösen men med rättighet att bortföra der befintliga, honom tillhöriga byggnader, hvaremot i öfriga fall lösen för byggnadernas värde skall af bolaget erläggas samt vid brist af åsämjande bestämmas af gode män; skolande det tillkomma Kongl. Maj:ts befallningshafvande att i händelse af tvist afgöra fråga om skyldighet att afträda lägenhet i fall, som i denna och nästföregående punkt omförmälas;

att hvad i § 3 mom. 1 af gällande grufvestadga finnes föreskrifvet icke må ega tillämpning å hus, tomtplats eller trädgård, som befinnes å det till bolaget upplåtna område, derest icke Kongl. Maj:ts befallningshafvande i särskildt fall finner sådana omständigheter föreligga, att inmutning icke må ske närmare någon viss på området befintlig byggnad, tomtplats eller trädgård, än hvad omförmälda § i grufvestadgan angifver;

att, om bolaget nedlägger grufrörelsen eller bedrifver densamma i väsentligen minskad omfattning, det skall ankomma på Kongl. Maj:t att förklara bolagets arrenderätt upphäfd antingen helt och hållet eller till någon del af området, hvarjemte, för den händelse grufdrift af annan än bolaget kommer att idkas inom området, och för sådan af annan idkad grufdrift utrymme utöfver sedvanliga utmål visar sig behöfligt, Kongl. Maj:t må ega bestämma, att bolaget

skall afstå hvad som för ändamålet kan anses erforderligt och skäligt; skolande i fall, som i denna punkt afses, proportionerlig minskning af bolagets arrendeafgift ega rum;

att bolaget skall vara skyldigt att utan särskild ersättning af området afstå hvad som enligt Kongl. Maj:ts bepröfvande kan finnas erforderligt för anläggning af allmän väg eller till utrymme för jernväg eller för dess drift erforderliga anläggningar och anordningar;

att, om af anledning, som förut icke blifvit nämnd, det nu eller framdeles skulle visa sig angeläget, att någon sådan del af området, som för bolaget icke är oundgängligen behöflig, från bolagets arrenderätt undantages, bolaget skall vara skyldigt underkasta sig Kongl. Maj:ts bestämmande härutinnan;

att bolaget skall öfvervaka, att åverkan icke sker å den växande skogen inom området, samt i sin mån söka att till laga ansvar befordra dem, som till dylik åverkan göra sig skyldiga;

att bolaget på grund af nu ifrågavarande arrende icke skall ega annan rätt till skogen å området, än att bolaget må dels, efter anvisning af vederbörande skogstjensteman och derest från skogsvårdens synpunkt hinder icke möter, erhålla nödigt byggnadstimmer till pris, som af domänstyrelsen bestämmes, dels ock afrödja skog, som finnes å tomtplats, mot ersättning, som domänstyrelsen likaledes bestämmer;

att bolaget skall öfvervaka och i första hand ansvara för att helsovårdsstadgans föreskrifter samt andra till den allmänna sundhetens befrämjande gifna bestämmelser iakttagas inom det område, som till bolaget upplåtes;

att bolaget skall tillhandahålla Kongl. Maj:ts befallningshafvande erforderliga medel för aflönande af den polisstyrka, som till ordningens vidmagthållande å Malmberget och närmaste derintill belägna område af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnas;

att den enligt gällande grufvestadga jordegare tillhörande rätt beträffande fyndigheters tillgodogörande

icke på grund af nu ifrågavarande arrende må tillkomma bolaget; samt

att bolagets arrenderätt icke får af bolaget å annan öfverlåtas, med mindre Kongl. Maj:t sådant medgifver;

dels att det i bolagets skrift den 29 maj 1897 omförmälda, å den vid skriften fogade karta med litt. x betecknade, af ingenjören H. Wennerström den 22 januari innevarande år å karta planlagda område om 145,192 hektar må — med undantag af den del af området, som jernvägsstyrelsen enligt dess utlåtande den 17 mars 1898 af anförda skäl ansett böra för kronans räkning bibehållas och som å den vid samma utlåtande fogade ritning innefattas inom de med bokstäfverna v, s, k, o, l, r, q, v betecknade linier — från kronans mark afskiljas samt i hufvudsaklig enlighet med omförmälda, af Wennerström uppgjorda regleringsplan, fördeladt i tomter, för bebyggande åt enskilde med eganderätt upplåtas under iakttagande:

att tomt å inmutadt område eller utmål ej må försäljas förr än rätten till grufdrift upphört;

att förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna skall, samtidigt för alla tomterna, uppgöras af vederbörande revirförvaltare och en af Kongl. Maj:ts befallningshafvande utsedd person, hvarvid särskildt värde bör åsättas å tomt befintlig skog och särskildt värde sjelfva jorden;

att tomt derefter må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, till pris motsvarande minst den på nämnda sätt föreslagna köpeskillingen, upplåtas till den, som hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande anmäler sig till erhållande af sådan tomt och dervid erlägger värdet för å tomten befintlig skog jemte minst en femtedel af köpeskillingen för jorden;

att den, åt hvilken tomt upplåtes, skall vara skyldig att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som med afseende å områdets ordnande och bebyggande kunna varda honom af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid upplåtelsen meddelade, inom två år från upplåtelsen hafva å tomten påbörjat samt

inom ytterligare tre år fullbordat boningshus, salubod eller annan dermed jemförlig byggnad, vid äfventyr, om det försummas, att tomtinnehafvaren skall vara sin rätt till tomten och den derför erlagda andel af köpeskillingen förlustig;

att tomtinnehafvare skall vid enahanda äfventyr, så snart han inom den förelagda tiden af fem år fullgjort hvad honom i fråga om tomtens bebyggande ålegat, vara skyldig erlægga återstoden af köpeskillingen; samt

att, sedan byggnadsskyldigheten blifvit behörigen fullgjord och köpeskillingen till fullo guldits, köpebref å tomt må af Kongl. Maj:ts befallningshafvande för tomtinnehafvaren utfärdas;

dels ock att köpeskillingarna för tomterna å sistberörda område må, efter afdrag å kostnaden för den af ingenjören Wennerström den 22 januari innevarande år uppgjorda regleringsplan jemte beskrifning öfver området, dagteknad den 15 i samma månad, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Stockholm den 10 maj 1898.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation

af herrar *E. Fränckel, J. G. Björlin, P. Pehrson, S. G. von Friesen, C. Persson, O. Erickson, K. A. Kihlberg, I. Månsson, J. A. Sjö, D. Persson, S. Arnoldsson* och *O. A. Eriksson*:

»Då den utredning, som i föreliggande ärende åstadkommits, i flere hänseenden, såsom med afseende på storleken af den areal, som är för bolaget behöflig, på tiden, för hvilken området skulle arrenderas, på beskaffenheten af och dispositionsrätten till den mark, som skulle indelas i tomter och till enskilda försäljas, icke synes oss vara så fullständig, som ärendets vigt kräfver, hafva vi, ehuru vi anse det vara högst angeläget, att ifrågavarande förhållanden, så fort möjligt är, ordnas på ett för så väl bolaget som arbetarebefolkningen tillfredsställande sätt, dock icke kunnat biträda det framlagda förslaget, särskildt jemväl med hänsyn till den betydelse, som det samma utan tvifvel kommer att få för likartade fall i framtiden. Härvid hafva vi ansett oss med skäl kunna hysa den förhoppning, att om förslaget för denna gång förfaller, ett nytt förslag redan till nästa Riksdag är att förvänta.

På grund häraf hafva vi ansett utskottet böra hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande proposition icke må af Riksdagen bifallas».

Herr *O. Larsson* har begärt få antecknadt, att han icke närvarit vid förestående ärendes behandling i utskottet.